

ordentlig meget tilbage at ønske for at fyldestgøre, hvad jeg anser for rimelige Forordringer. Sagen er jo den, at skulle vi gaa frem i virkelig Almueoplysning, maa vi gøre os klart, hvordan det gaar til. Det sker ikke paa kunstig Maade, det er ikke noget, som kan foregaa ved en kemisk Proces, ved at man sidder og opdager ny Metoder. Det sker ganske simpelt paa Grundlag af visse bestemte Forordringer, som man kan stille til Undervisningen. Jeg skal nævne, hvad der efter min Mening er Hovedsagen, hvilket jeg tror, at man ikke kan trættes om. Det er: en større Udvikling af Lærerstandens i praktisk Retning, mere Tid til Undervisningen, en videre Klassebetingelse og endelig bedre Materiel til Undervisningen. Jeg tror, at alle ville give mig Ret i, at det er Hovedpunkterne, naar Tælen er om at naa videre i Almuens Oplysning. Hvad det første angaar, har det været mig en Tilfredsstillelse, at vi gøre et ret anseeligt Skridt frem ved den ny Seminarlov. Det er jo ikke Meningen, at Folkef. skolen behøver særlig uddannede videnskabelige Kræfter, men at den bør have en kraftig og veluddannet Lærerstand, og jeg har den bestemte Forventning, at ved nogle Aars Brug af den ny Seminarlov ville vi komme et ret betydeligt Skridt fremad i den Retning at udvikle en virkelig praktisk, dygtig Lærerstand i Danmark. Det er jo noget, Erfaringen vil vise. Jeg ved, at Meningerne ere noget delte derom, men en saadan Forventning har været Udgangspunktet for Folketingets Beslutning, og jeg vil, som sagt, haabe, at naar Seminarloven har virket i nogle Aar, vil det vise sig, at vi have gjort Fremskridt i den Retning. Jeg nævnte dernæst, at man maa søge at vinde mere Tid. Det kan jo ikke nytte at nægte, at der skal en vis Tid til alt Oplysnings- og Undervisningsarbejde, men i denne Henseende giver den foreliggende Lov efter min Mening næsten intet. Jeg siger udtrykkelig „næsten intet“, thi jeg er ikke sikker paa, at den dog ikke giver lidt. Naar der er Tale om at vinde Tid, er der et Sted — det have vist mange set aabent Øje for — hvor det vil være muligt at vinde nogen Tid. Det er ved at flytte Religionsundervisningen fuldstændig over paa Præsten og altsaa vinde de Timer, som skulde anvendes dertil i Skolen, for andre Fag.

Det har Udvalget nu ikke naaet til at ville indstille. Der var ved 2den Behandling af det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (M. Klausen) stillet et Forslag, der gik noget i den Retning; men det stemte jeg den Gang ikke for, fordi jeg fandt, at det i alt Fald for Landets Bedkommende ikke var lagt praktisk til Rette, og at der dernæst ikke blev bundet noget derved med Hensyn til Undervisningen. Tiden vilde gaa alligevel. De Børn, der ikke skulde deltage i Religionsundervisningen, kunde efter Forslaget gaa paa Legepladsen og vente, til de andre bleve færdige. Ved det System vilde der ikke opnaas noget af det, jeg vilde der skulde hjælpes paa. Nej, skulde der vindes Tid paa denne Maade, maatte Religionsundervisningen fuldstændig lægges over paa Præsten. Jeg vil tro, at det meget let kan ske uden at gøre Skade i nogen Henseende, og at det endog saa vil gøre Gavn. Det, som det ærede Medlem vilde naa ved sit Forslag, var, at de, der ikke tilhøre den samme kirkelige Retning som vedkommende Lærer, eller som staa uden for Statskirken, kunde lade deres Børn være fri for Religionsundervisningen. Jeg ved, at der er ikke saa Medlemmer i Salen, som have Sympati for dette Standpunkt — og der er ingen Tvivl om, at der kunde vindes ret betydeligt i Tid derved — at der ved Religionsundervisningen samles et betydeligt større Antal end i de andre Fag. Naar en Mand forstaar at tale i religiøse Spørgsmaal, kan han lige saa godt tale til 50 Børn som til 25 og udrette det samme. Man kunde ganske anderledes koncentrere Arbejdet, samle det i nogle enkelte Timer, end der nu er Tale om. Jeg er ikke blind for, at denne Lov vil hjælpe noget i dette Forhold, idet man efter den skal gaa over til at have Religionsundervisning paa Grundlag af Bibelhistorie. Det vil kunne virke til, at det Timetal, der anvendes til Religionsundervisning, vil kunne indskrænktes noget. Jeg er ikke sikker paa, hvorledes det, naar Loven skal føres ud i Livet, vil gaa med Affattelsen af Skoleplanen, som vel skal foretages af Skolekommissionen med den foreslaaede Sammenkætning. Det er jo muligt, at der i den Henseende vil ske Modifikation, men jeg antager dog, at en Institution nogenlunde af den foreslaaede Karakter